

Utgave 04
Mai 2018

LEDER

Arne Olaussen
Normann
Side 3

PORTRETT

Runar Haugan
Side 6

**POLITIKER-
SPALTE**

Side 14

Nyhetsbrev tema: Familie - foreldreveiledning

Digital utgave
vil du laste ned
eller lese utgaven
på nett, **skann meg!**

**FÆRDER
KOMMUNE**
– med vind i seilene

Innhold

Innledning: Foreldreveiledning

Av Arne Olaussen
Side 03-05

Portrett: Intervju av Runar Haugan

Side 06-11

Barn som bor i to hjem

Av Marit Handeland
Side 12-13

Vår faste politikerspalte: Inkludering og mestring - alle lærer!

Av Katrine Sørli
Side 14-15

Familieveiledere i barneverntjenesten

Av Merete Røsland Schrøder
Side 16-19

Familiens
hus

Familiens hus er et lavterskel tilbud til barn, unge og familier.

Fagpersonell fra ulike tjenester jobber i tverrfaglige og fleksible team som legger til rette for helhetlige tiltakskjeder basert på brukernes behov.

Ved å ta kontakt med Familiens hus skal brukere oppleve å bli møtt ved første henvendelse. Vi skal sikre at ingen må lete seg frem i det kommunale systemet.

Vi innfører en samarbeidsmodell som gjelder for alle som jobber med barn og unge i Færder kommune; BTI modellen (bedre tverrfaglig innsats). Denne modellen innebærer tydeligere ansvarsfordeling, bedre involvering av barn/unge og foresatte, bedre evalueringsrutiner, tidligere innsats m.m.

I tillegg ønsker vi å utvikle ulike tilbud i Familiens hus etter ønsker fra barn, unge og foresatte. Det være seg ulike kurs, arrangementer eller andre lavterskel tilbud.

Har du kommentarer eller ideer til Familiens hus er vi glade for å få dette.

Hvordan kommer du i kontakt?

E-POST

familienshus@faerder.kommune.no

TELEFON

Tlf.: 408 01 230
(forebyggende tjenester barn/unge)

VIA TJENESTEAPPARAT

(Barnehagen, skolen, helsestasjonen, PPT osv)

FOR SAMARBEIDSPARTNERE

Tlf.: 409 14 474 (Anette Malme)
Tlf.: 473 92 596 (Hilde Forsmo)

**Arne Olaussen
Normann**
Familieterapeut
v/ Psykisk
helseteam for
barn og unge

Innledning

Foreldreveiledning

Begrepet familie og forelder er i en konstant utvikling. I tiden før andre verdenskrig dekket ikke begrepet bare mor, far, datter og sønn. Familie hadde en mer generasjonell klang over seg. Det innebar besteforeldre, tanter, onkler og søskenbarn. Ofte kunne også lokalsamfunnet betraktes som en «utvidet familie».

Samfunnet var i større grad monokulturelt, noe som innebar at de fleste mennesker i Norge ble født, vokste opp og ble gamle på samme sted. På lik linje med hvordan det er i andre kulturer i dag, hadde familien en oppdragerfunksjon for barna. I tiden etter andre verdenskrig utviklet familie- og foreldrebegrepet seg til å omfatte kjernefamilien. Det første mange tenkte på når man omtalte foreldrefunksjon, var mor og far. Det ble sagt at kvalitetstid og god barneoppdragelse befant seg «innenfor husets fire vegger». Samfunnet gjenspeilet en tydelig fordeling mellom hvordan mødre og fedre skulle oppdra barn til å bli produktive samfunnsborgere.

Fra 1950-årene til i dag har det skjedd drastiske endringer i samfunnet og i hvordan foreldrebegrepet defineres. I 2018 lever Norges befolkning i en globalisert kultur. Norge er i motsetning til tidligere, et flerkulturelt fellesskap der hvor det kan være vanskelig å gi en entydig definisjon på hva det vil si å være en familie eller foreldre. I min jobb som familieveileder i Færder kommune, møter jeg blant annet fosterforeldre, minoritetsforeldre, likekjønnede foreldre, aleneforeldre, utvidede familier (biologiske- og steforeldre) og førstegangsforeldre.

Selv om menneskene og familiesammensettingene er forskjellige, (forts. neste side)

er problemstillingene ofte like;
«Hvordan skal vi få det bra sammen som en familie?»
«Hvordan skal jeg møte mitt barns frustrasjon og problemer?»
«Vi må finne en enighet om hvordan å oppdra vårt barn!»

Som en forsiktig påminnelse, pleier jeg som oftest å besvare dette med å si at det ikke finnes universelle svar, men at vi sammen må finne en unik løsning som fungerer for deres unike problemstilling. Som familieveileder besitter jeg kunnskap om individuelle faktorer og psykologiske prosesser (i barn og foreldre). I min erfaring er det ofte meningsløst og kun fokusere på å lære foreldre om disse perspektivene. I en alder der all nødvendig kunnskap ligger et tastetrykk unna, har foreldre ofte «googlet» problemet sitt og fått et repertoar av råd, triks og ideer fra eksperter på feltet «barneoppdragelse». Når denne informasjonen ikke gir ønsket effekt, oppsøker foreldre hjelp. Ofte viser det seg at foreldre ikke mangler kunnskap om barnet sitt, eller hvordan å være foreldre. Problemet omhandler som oftest hvordan foreldre omsetter denne kunnskapen.

Når jeg veileder foreldre er det derfor viktig å fokusere på hvordan foreldre ønsker å ha det i familien. Et nøkkelord i min jobb blir derfor «samarbeid». Det å ha det bra sammen og bli enige om barneoppdragelsen fordrer et samtalerom som gir foreldre en mulighet til og utforske sine unike ressurser og utfordringer på en ny måte. Dette gjøres ved at vi sammen ser på hvordan foreldrene og barna uttrykker sine idéer, verdier, behov, ønsker og vansker. På denne måten hviler ikke problemet på barna eller en/begge foreldre, men i samspillsmønstrene de skaper sammen. Det fornektes ikke at enkelte barn (eller voksne)

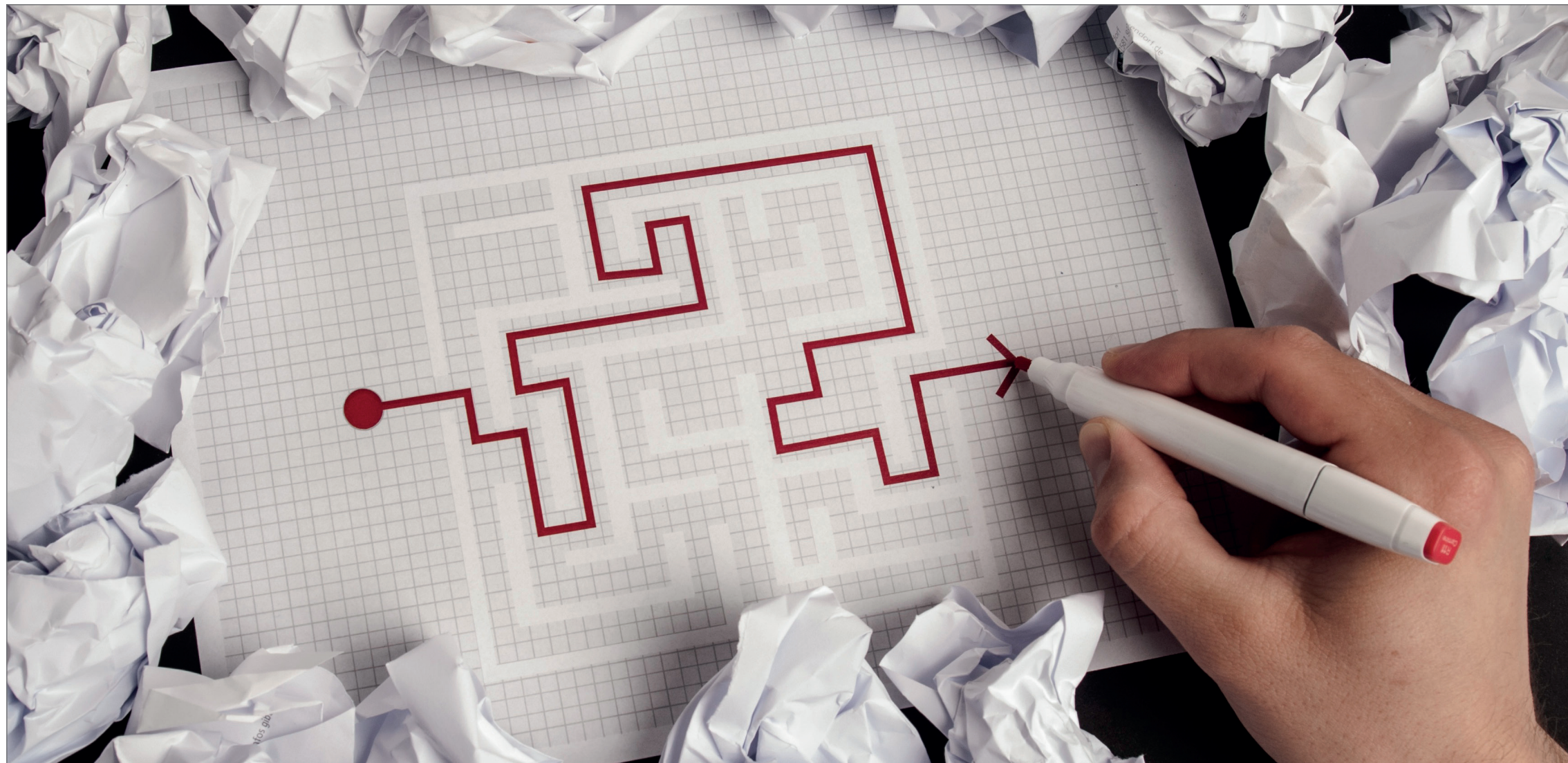

Foto: pexels.com

Foto: pexels.com

kan ha et utfordrende temperament eller være avvisende, men fokuset vektlegges i stedet på hvordan foreldrene kan møte barnas uttrykk på en måte som bidrar til en enighet mellom foreldre og et godt familieliv.

I Færder kommune gis det tilbud om forel-

dreveiledning gjennom PPT, barneverntjenesten, RMU og helsestasjonen. Instansene bruker forskjellige veiledningsmodeller basert på foreldrenes mål og behov. Instansene etterstreber et tverrfaglig samarbeid etter BTI-modellen og arbeider i samarbeid med foreldrene for å finne riktig tilbud. Det tilbys også flere former for foreldreveiledningsprogrammer. I enkelte av programmene (slik som emosjonsfokuset familierapi og PMTO) arbeider familieveilederen med en enkelt familie av gangen. Andre tilbud (slik som De Utrolige Årene, ICDP og trygghetssirkelen) tilbys i et gruppeformat med andre foreldre. Styrken med denne variasjonen av foreldre-

veiledningsprogrammer er at barna og foreldrenes behov kan være avgjørende for hvilket tilbud som gis, fremfor å «trykke alle behov inn i en modell».

Jeg er stolt og entusiastisk av å få være en del av en kommune som tilbyr lokal, god og rask hjelp til foreldre, barn og familier. I tråd med samfunnets utvikling, der man ser at mer av veiledningstilbudet som tidligere tilhørte andrelinjetjenesten nå skal gis i kommunene, er behovet for foreldreveiledningskompetanse stor. Det er med disse ord en glede å få introdusere nyhetsbrevet med tema **familie – foreldreveiledning**.

Runar Haugan

Foto privat: Fra en av mange kajakturer, Sandefjord

Portrett: **Runar Haugan** - 61 modell

Bor i «kollektiv» sammen med øvrig familie; der min kone og gutta ikke vet hvor den andre befinner seg til enhver tid, men vi samles til høytider.

Der man kan finne meg, når GPS er slått på er; Utgjengelig farvann inne og utaskjærs i kajakk, gjerne Færder nasjonalpark, søker målløs rundt i busker og trær eller i sykkel-

bukse som instruktør på Stamina. Mine 2 hjemmeboende sønner, mener, ut over dette, at jeg bedriver helt meningsløse aktiviteter i nærområdet på Eik, som for eksempel løvblåsing og brennesleavkok til bekjempelse av brunsnegler. Etter 25 år i Bufetat; Ungdomsinstitusjon, OT Veileder fosterhjem, TFU (MST)(treningsfamilier for ungdom)++ og siste 15 år som Pmto terapeut og veileder for NUBU (Nasjonalt senter for barn og unge), ønsket jeg å gjøre

mer på det forebyggende område. Jeg fikk for 2 år siden mulighet til dette i Færder kommune. I tillegg ligger det noen veiledningsoppgaver i stillingen, blant annet å utdanne 3 nye Pmto terapeuter til Færder kommune og i forbindelse med implementering av TIBIR. Ved siden av å jobbe Pmto behandling, er hjertet mitt sterkt knyttet opp mot hjem -skole/ barnehage samarbeid. Gjennom TIBIR og Pals 2 prosjektet på Vestskogen skole, har jeg fått mulighet til å bidra med veiledning og gode gjensidige erfaringsutvekslinger.

Hva er PMTO?

Færder kommune har implementert og etablert DUÅ, som har mye av de samme faglige tilnærmingene, prinsippene og forståelse som Pmto. Forskjellen er at Pmto er mer individuelt tilpasset og er så langt etablert i «rød» sone under Barnevernet. PMTO står for Parent Management Training – Oregon, og er et lavterskeltilbud til foreldre som har barn med atferdsproblemer og der det er utviklet et tvingende samspill mellom voksne og barn. PMTO tilbys i statlige og kommunale tjenester for barn og unge over hele Norge.

Hvem er tilbudet for?

Tilbudet gis familier med barn i alderen 3 til 12 år, hvor barnet har atferdsproblemer. Det kan være foreldre som tar kontakt selv og ønsker hjelp til å få dempet konfliktene hjemme, blant annet med at de sliter med hverdagsrytmen, der det kan være store konflikter rundt morgensituasjoner, skolevegring, lekserutiner, søskenkonflikter, leggerutiner. Få hjelp til å mestre sitt eget sinne når dette oppstår, gjennom selvrefleksjon, ny kunnskap gjennom praktiske øvelser og evalueringer.

Hva er målet med behandlingen?

Målet med behandlingen er at foreldrene og barnet skal gjenopprette en positiv relasjon.

Opposisjonell atferd skal reduseres, og positiv utvikling skal fremmes.

Hva er forskjellen på PMTO og andre tilbud?

Det finnes mange forskjellige tiltak overfor barn med atferdsproblemer, og deres familier. En vesentlig faktor når man skal velge tiltak, er i hvilken grad det kan dokumenteres at tiltaket er virkningsfullt. PMTO er et forskningsbasert tiltak. Det kan dokumenteres at tiltaket gir varige positive endringer, både gjennom reduksjon av atferdsproblemer og bedring av samspillet mellom foreldre og barn.

Innholdsmessig er det to ting som skiller PMTO fra mange andre tiltak. For det første er behandlingen i hovedsak rettet mot foreldrene. Målet er å styrke foreldrenes ferdigheter, og gjennom det oppnå bedring for både barnet og familien som helhet. Dette er en endring av praksis, da mange andre tiltak har behandlet barnet individuelt. I PMTO anses foreldrene som barnas viktigste hjelpere. En positiv relasjon bør gjenopprettes gjennom at foreldrene endrer sin samhandling med barnet.

For det andre innebærer behandlingen at foreldrene bruker mye tid på å trene på praktiske ferdigheter, som de kan anvende i samhandling med barna hjemme. Behandling er handlingsorientert og legger opp til at foreldrene selv er aktive og tar initiativ til positivt samvær med barnet.

PMTO-behandling er virkningsfull både gjennom reduksjon av problematferd og utvikling av ønsket sosial atferd. Gjennom PMTO-behandling forbedrer familiemedlemmene samhandlingen seg i mellom. Dette fører igjen til økt sannsynlighet for at familien kan fungere godt sammen, og redusert sannsynlighet for at barnet videreutvikler sin problematferd. Det er videre dokumentert at *(forts. neste side)*

PMTO-behandling har medført en økning i forekomsten av:

- Relasjoner til positive venner
- Gode skoleprestasjoner
- Tilpasning i skolen

Hvordan arbeider jeg?

PMTO-tilbudet innebærer et tett samarbeid mellom terapeut og en familie.

- Det er ukentlige møter mellom terapeuten og foreldrene
- Behandlingen følger en struktur og innhold tilpasset hver enkelt familie
- Begge foreldre bør delta om de bor sammen. Eventuelle steforeldre, som bor sammen med barnet, bør alternativt delta
- Barnet deltar på møtene ved behov
- Foreldrene får trening i hvordan de på en konstruktiv måte kan samhandle med barnet
- Fokus på hva som går bra i samhandlingen
- Foreldre og terapeut utarbeider i samarbeid mål og delmål for behandlingen
- Målene blir i fellesskap evaluert gjennom hele behandlingsforløpet
- Samtaler med barna, i samarbeid med kontaktpersonene i barnevernet
- Evalueringsmøter med foreldre. Evalueringsmøter med skole/Barnehage/SFO
- Vanlig behandlingstid er ca. 9-12 måneder

Hvem samarbeider jeg med?

- Kontaktpersonene i barnevernet, de viktigste i samarbeidet
- Skole og barnehager
- PPT-teamene
- Helsesøster/bror
- Cecilie Wærp
- Familievernkontoret
- Bufetat, gjennom veiledning og opplæring av nye terapeuter.
- Nettverkskontakter - June Lindøe og Ida Benedikte Myhre

- BUPA
- DPS
- NAV

Hva er effekten av samarbeid PMTO?

Gjennom samarbeid med kollegaer Barneverntjenesten, tidligere erfaringer, tilleggskurs og utdanninger, er Pmto tilbudet utvidet og inkludert elementer av andre familierapeutiske tilnærminger som for eksempel EFT (Emosjonsfokusert familierapi). Jeg bruker fagkompetansen til kollegaer som er i barneverntjenesten, som kan være Barnesamtalen, Familieråd og Cos P, for å øke muligheten til å gi foreldrene et bedre grunnlag for å lykkes. Med nye kollegaer i Familieteamet, vil det bli ytterligere styrket med å tilføre ny kompetanse som kan inkluderes i Pmto behandlingen gjennom samarbeid.

Foto privat: Familieteam -Tur på Blefjell i 2017

Erfaringer fra PMTO behandlingen

Gjennom erfaringer fra Pmto kurs, som ligner mye på DUÅ (De Utrolige Årene) kurs, har jeg evalueringsrapporter der foreldrene gir oss tilbakemeldinger, samt våre egne evalueringverktøyer blant annet COR, Eybergs og CBCL i Pmto behandlingen. Disse uttalelsene under er et utdrag:

«**Det har skjedd** utrolig mye siden jeg begynte å gå til PMTO. Det har vært noen som har vært der for meg som forelder. Jeg var langt nede, hadde store utfordringer og klarte ikke å glede meg over barnet mitt... Det er vanskelig å sette ord på hvor mye PMTO har betydd for meg som forelder.»

«**Det er ro** nå. Jeg slipper å mase og rope. Jeg er blitt oppmerksom på hvordan jeg ordlegger

meg. Hjemmet vårt er blitt et godt sted å være. Det er harmoni.»

«**Vi var ute** etter et redskap for å takle et fosterbarn som vi slet mye med å håndtere. Vi har opplevd at vanskelige situasjoner som diskusjoner, roping, slamring med dører og det å nekte å gjøre det han blir bedt om er kraftig redusert.»

«**Han har mer** respekt for oss når vi er tydelige og ikke går inn i vanskelige diskusjoner. Vi har nok også fått mer respekt for han som person, og er blitt flinkere til å lytte.»

«**Jeg fikk tidligere** høre at jeg skulle være konsekvent. Hva det betydde, var det ingen som fortalte meg... Jeg prøvde ulike strategier, noe som gjorde hjemmesituasjonen uforutsigbar. Til slutt ble jeg veldig streng og prøvde å kjøre den harde linje. Problemene eskalerte og det ble en dårlig og spent stemning hjemme. PMTO har vært til uvurderlig hjelp.»

«**Jeg har lært** masse om meg selv og kan si at PMTO-opplegget har vært med på å utvikle meg selv like mye som det har hjulpet meg til å bli en tydeligere mamma for guttene mine.»

«**Vi har opplevd** det å lære PMTO som givende og lærerikt. Vi har nå et felles grunnlag for å reagere likt og gi han den samme reaksjonen og sanksjon eller ros når vi bruker PMTO.»

«**Tidligere kunne jeg** kjenne at det knøt seg i magen min når jeg hørte han utenfor døra, på tur inn. Nå kan jeg oppriktig si jeg gleder meg når jeg hører han kommer hjem fra skolen.»

«**Hverdagen har blitt** enklere. Jeg går ikke lenger inn i diskusjoner og blir usaklig selv, men er blitt mye tryggere på meg selv og vet hva og hvordan jeg skal takle ulike situasjoner. (forts.)

PMTO har gitt meg bedre selvtillit i min foreldre-rolle, og har gjort sitt til at barnet mitt er blitt roligere og mer fornøyd og glad.»

*«**PMTO-terapeuten var** også med på samarbeidsmøter med skolen, noe vi opplevde som svært positivt.»*

*«**Som foreldre har** det vært veldig lærerikt og samtidig morsomt og hyggelig på PMTO-møtene, og en oppfordring er å få spredd informasjonen om PMTO slik at enda flere foreldre kan få hjelp.»*

*«**PMTO er blitt** en del av livet mitt. Jeg bruker det jeg har lært daglig, og vi er kommet fra en ond sirkel til en god sirkel. Vi er nå begge mer positive og glade, og selv om det er jeg som forelder som bestemmer, blir også barnet mitt hørt av meg og samarbeid er blitt viktig.»*

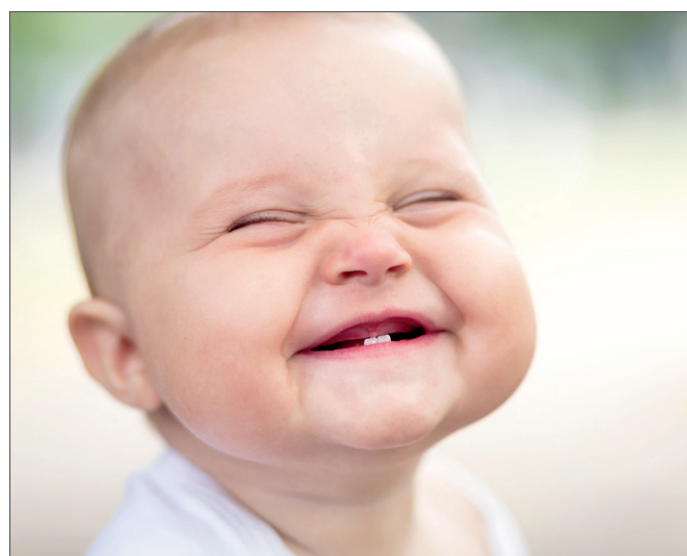

Foto: Istock

Hva er TIBIR? TIBIR står for «Tidlig Innsats for Barn i Risiko», og er et program for forebygging og behandling av atferdsproblemer hos barn.

Hvem er tilbudet for? TIBIR er et tilbud til familier med barn i alderen 3 til 12 år, der barna har utviklet, eller står i fare for å utvikle, atferdsproblemer. Tilbudet gis gjennom kommunale tjenester, som for eksempel helsestasjoner, pedagogisk-psykologiske tjenester, barneverntjenester og barnehager og skoler. I dag finnes TIBIR i 111 kommuner/bydeler.

Hva er målet for tilbudet? Målsettingen med TIBIR er å forebygge og avhjelpe atferdsproblemer på et tidlig tidspunkt, samt å bidra til å utvikle barns positive og prososiale atferd. Videre er det et mål å gi fagpersonell en felles forståelse av hvordan atferdsproblemer oppstår, og av hvordan problemene kan forebygges eller behandles.

Hva inneholder TIBIR? Programmet omfatter seks tilbud for familier med barn i alderen 3 til 12 år med risiko for å utvikle, eller som har utviklet, atferdsproblemer:

- Kartlegging for å identifisere begynnende eller utviklede atferdsproblemer
- Foreldrerådgivning rettet mot foreldre til barn som er i risiko for å utvikle atferdsproblemer
- PMTO foreldregrupper – et gruppetilbud med PMTO for foreldre til barn som er i risiko for å utvikle, eller har utviklet, atferdsproblemer
- PMTO – et behandlingstilbud for foreldre til barn med atferdsproblemer
- Konsultasjon for ansatte, i barnehager og skoler, som arbeider med barn med atferdsproblemer
- Sosial ferdighetstrening rettet direkte mot barnet med definerte atferdsproblemer.

Barn som bor i to hjem

Skolehelsesøster Marit Handeland: Skolehelsetjenesten tilbyr samtalegruppe til barn som bor i to hjem. Det er et opplegg med gruppesamtaler om generelle tema rundt dette å ha to adresser. Gruppen møtes 5 ganger, og har en ekstrasamling med oppsummering. Skolene arrangerer dette litt ulikt avhengig av størrelsen på skolen. Noen har dette i 5. tr som fast tilbud, andre varierer og blander klassetrinn.

Målet med disse samtalene er å få frem barnas stemme i å bo med foreldre som har delt omsorg. Det viser seg at selv om bruddet er flere år gammelt, foreldrene samarbeider, så har barna bekymringer og opplevelser som de ikke så lett tar opp med foreldrene. De lever i en skvis, i lojalitetskonflikt. Hvis de sier noe om mamma som er dumt til pappa, så blir mamma sviktet og motsatt. Denne arenaen er

Foto: Freepik

fin for å høre råd og tips til hva andre har erfart er lurt å gjøre. Gruppen samler tips til foreldrene på siste samling. Dette blir kommunisert til foreldrene.

Det siste året startet vi med å invitere foreldrene til mamma- og pappakveld. De kommer hver for seg og får en liten rapport fra gruppen ved helsesøster. Dette gjøres samlet for alle skolene. Vi forsøker å lage dette til en dialog med foreldrene. Det ble to flotte møter i fjor, der foreldrene ble engasjerte.

Utfordringer som er vanlige for barn

- Å forstå
- Å kunne påvirke
- Å ha et prosjekt som aldri vil bli noe av... (mamma og pappa sammen igjen)

Råd og tips

- Ikke krangle så mye, vær venner
- Barna må få bestemme hvor de skal være
- Barna vil ofte at foreldrene skal bli sammen igjen
- Når ny kjæreste kommer: vær snill mot hverandres barn, la de bli kjent med hverandre
- Det er viktig at skolen vet om at de har skilte foreldre og at de kan forstå hva det betyr for barna
- Fortell barna om årsak til samlivsbruddet utenfor mange detaljer
- Gjør det klart for barna at ikke de er skyld i bruddet. At det er noe de voksne ser som nødvendig og som de selv må ordne opp i
- Barna må forsikres om at de voksne fremdeles er glad i dem, og at de alltid kommer til å være det

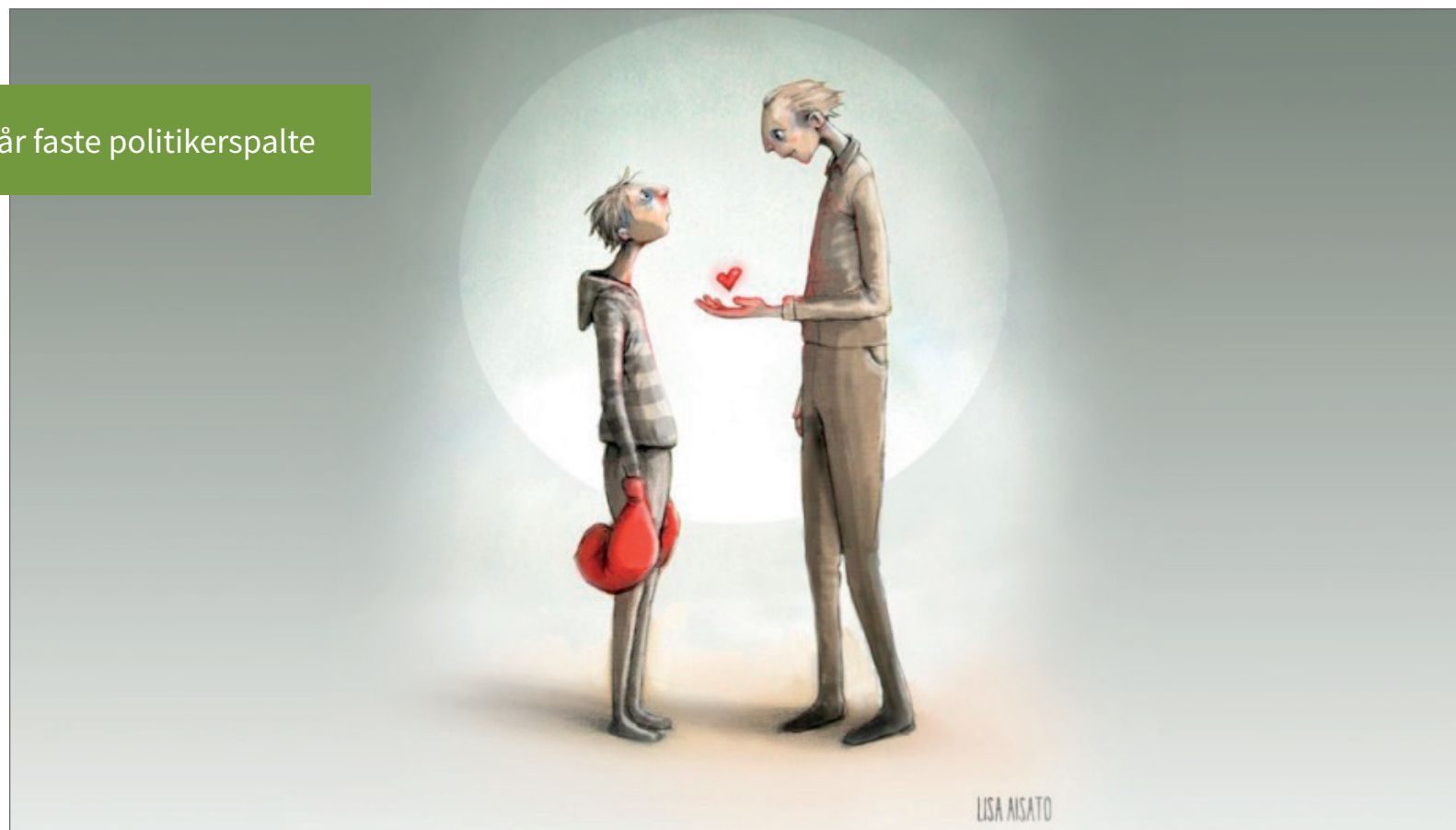
- Fortelle barna at dere vet at de ikke ønsker å bryte opp familien
- Barna trenger forsikring om at de aldri kommer til å bli forlatt. Fortell om den praktiske situasjonen som kommer til å bli.
- Unngå å snakke negativt om den andre når barna hører på
- Informer barnehage, skole og evt andre. Hjelp barna med hvordan de skal snakke om det med andre
- Mange barn beskytter foreldre ved å la være å ta opp ting foreldre blir lei seg for. Gjør deg tilgjengelig! Det er mange barn som tror ikke de voksne vil snakke med dem!
- Det er misforstått trøst å si «ikke vær lei deg du», «ikke tenk på det» o.l. Slike uttalelser fører ofte til at barna opplever sine egne følelser som unormale og uakseptable.
- Lytt til det de har å komme med uten å si «...men...» etterpå. Gi dem tid og nærhet og bekræftelse på at deres tanker og følelser er normale deler av livet.

Er det noen spørsmål til dette tilbudet kan helsesøster skolene kontaktes!

Politiker- spalte: Inkludering og mestring - alle lærer!

Leder for PPT Katrine Sørli: Denne våren presenterte Ekspertutvalget, nedsatt av regjeringen og ledet av professor Thomas Nordahl, sin rapport «Inkluderende felleskap for barn og unge». Rapporten konkluderer med at det er behov for radikale endringer av dagens spesialpedagogiske støttesystem. Kompetansen er for langt unna elevene og det tar for lang tid å få utløst ressurser.

I vår kommune tok vi dette på alvor allerede høsten 2017. Da ble utviklingsarbeidet «Inkludering og mestring -alle lærer» startet i Oppvekst- og Kunnskapssektoren. Kommunaldirektør Christian Thaulow har gitt PPT mandat til å drive utviklingsarbeidet med bistand fra KS-Konsulent. Bakgrunnen er ny kunnskap og forskning om manglende effekt av spesialundervisning og økende antall henvisninger og påfølgende

enkeltvedtak i kommunene. Tallene i vår kommune reflekterer den nasjonale trenden, der vi ser en økning i antall elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring etter innføringen av læreplanverket Kunnskapsløftet i 2006. Dette har resultert i at flere elever mottar hjelp utenfor den ordinære opplæringen, flere også helt utenfor klasserommet. «Inkludering og mestring - alle lærer» har som formål å rette søkelyset mot den ordinære opplæringen og spesialundervisningen, da disse er uløselig forbundet. Kvaliteten på det ordinære opplærings tilbudet er avgjørende for om elevens behov kan ivaretas i klasserommet, og vi vet at barn lærer best i felleskap!! Hvem skal den ordinære opplæringen være til for? Hvordan kan vi organisere oss og etablere systemer som bidrar til tidlig og riktig støtte for barn med læringsutfordringer? BTI modellen er den bærende strukturen i dette arbeidet. Samlingene høsten 2017 og våren 2018 har hatt som formål å forankre kunnskapsgrunnlag og analysere situasjonen på alle skoler og barnehager. Det har vært avgjørende med tid for å sikre forankring på alle nivåer slik at de som har den viktige hverdagen med barn og unge er godt involvert.

Vi som kommune deler altså både kunnskapsgrunnlag og analyse med Nordahls ekspertutvalg. Det er bred enighet om behovet for endringer for å sikre barn og unge rett hjelp til rett tid, men som alltid når vi stilles overfor mulige endringer og veivalg gjelder det å holde både nyanser og viktige refleksjoner oppe.

Ekspertutvalget foreslår radikale grep og ønsker å fjerne retten til spesialundervisning etter Opplæringsloven. Vi kan være enige i at det er for mye byråkrati i dagens system, men det er også et system som sikrer sårbare grupper i samfunnet gjennom rett til klageadgang. Vi har naboland som ser til oss for vår sikring av enkeltindividets rettigheter. Vi har også et system der kommunal likeverdighet ivaretas for våre innbyggere gjennom en uavhengig instans utenfor skole og barnehage - Pedagogisk psykologisk tjeneste. Vi trenger et system der både spesialpedagogisk hjelp og ressurser forvaltes med vekt på faglige vurderinger og likhet som prinsipp. Vi trenger gode robuste fagmiljøer med både høy utredningskompetanse og distanse til økonomien. Vi risikerer at både økonomi og andre interne forhold blir styrende for ressurstilgang uten en

tjeneste som ivaretar habiliteten og de faglige vurderingene.

Vi trenger også en Oppvekstsektor som forholder seg aktivt til de utfordringene psykisk helse representerer for den oppvoksende generasjon. Ekspertutvalgets rapport fremhever at så mye som 15-25 % av barn og unge strever med læring. En stor del av disse læringsutfordringene er relatert til utfordringer med psykisk helse. Dette forteller også brukerstemmene oss. Læring og psykisk helse henger sammen, og da trenger vi en samlet hjelpetjeneste som sammen med barnehage og skole bidrar for å møte denne utfordringen. Dessverre ser Ekspertutvalget ut til å ha oversett den store betydningen psykisk helse har for læring i sitt ensidige fokus på pedagogisk kartlegging og tilrettelegging. Her kommer imidlertid BTI modellen med tidlig og tverrfaglig innsats til sin fulle rett. Dette perspektivet har vi i Færder kommune på plass!

Selv om «Inkludering og mestring -alle lærer» er i oppstart og felles forankring har vært målsetting frem mot sommeren 2018, har ett viktig grep blitt gjort. Erkjennelsen av at hjelpetjenestene må komme nærmere barn og unge lå til grunn for opprettelsen av Ressursteam på alle skoler. Også i barnehagene er Ressursteam på vei. Ved at hjelpetjenestene PPT, helsesøster og forebyggende barnevern er tilstede i regelmessige Ressursteam sikres både tidlig innsats, kompetansedeling og faglig refleksjon inn i skoler og barnehager. Det er også vært å nevne at Færder kommunes spesialpedagoger i med sin tilstedeværelse i alle barnehager er trukket frem i Ekspertgruppens rapport som et godt eksempel på å bringe kompetansen ut der barna er! Det er godt å konstatere at vi som kommune er godt i gang med vår utviklingsprosess. Vi står sammen om vår visjon: «Alle barn i Færder kommune inkluderes, mestrer og lærer på gode utviklingsstøttene opplæringsarenaer» Disse betraktningene danner grunnlag for Færder kommunes høringsuttalelse vedørende rapporten.

Familie-veiledere i barneverntjenesten

Merete Røsland Schrøder: I barneverntjenesten er vi 3 familieveiledere som hjelper familier som har det vanskelig.

Veiledningen bygger i hovedsak på prinsippene fra systemisk familierterapi. Når en familie befinner seg i en livssituasjon som er vanskelig eller fastlåst, kan det være behov for at noen kommer inn og bistår familien med å finne løsninger. Familien må til enhver tid få lov å eie sitt eget problem, og dermed også sine løsninger. Vi rundt familien kan lytte, støtte, veilede og styrke deres gode avgjørelser slik at familien selv finner en vei videre.

Ingen familie er like, og med det som grunnlag tar familieveilederne utgangspunkt i de utfordringene som familien og kontaktperson i barneverntjenesten presenterer. Sammen legges en plan for hvordan vi kan best samarbeide for å skape positive endringer i familien. Dette utformes i en tiltaksplan som evalueres underveis sammen med familien og kontaktperson. Tiltak om familieveileder er et frivillig hjelpe-tiltak for familien. Barnas stemme inkluderes i

Foto: Freepik

tiltaksplanen gjennom samtaler med oss, eller gjennom barnesamtaler med kontaktperson. Varighet på veiledningen kan variere fra noen måneder til over et år etter behov. De fleste familiene treffer vi en gang pr. uke i hjemmet. I tillegg er vi en naturlig del av samarbeidet med både det private og offentlige nettverket rundt familien. Det utarbeides en rapport ved veiledningens avslutning og familien gis mulighet til å ta direkte kontakt i inntil 6 måneder etter avsluttet veiledning.

- Tema for veiledningen kan være:
- Kartlegging av samspillsvansker
- Støtte og hjelp i hverdags situasjoner med fokus på å styrke foreldreferdigheter
- Øke foreldrenes forståelse av barnas behov og styrke tilknytning mellom foreldre og barna

- Veilede foreldre i regulering av følelser og grensesetting av barna
- Bedre kommunikasjonen i en familie
- Løse eller dempe foreldrekonflikter
- Videreføring av anbefalinger fra spesialisthelsetjenesten
- Forebygge flytting

«Circle of Security, cos-p»

Et cos-p kurs har som formål å styrke barnets tilknytning til foreldrene gjennom å øke foreldrenes forståelse av barnets tilknytningsbehov. Foreldrene øver på å forstå barnets emosjonelle signaler, og bli bevisst egne utfordringer i å imøtekomme barnets emosjonelle reaksjoner og behov. Kurset er dvd-basert og består av 8 ulike deler.

Foto: Freepik

Programmet baserer seg på refleksjon, og tar for seg følgende temaer:

- Utforskning av barns behov hele veien rundt trygghetssirkelen. Barn har behov for foreldrenes støtte både når de utforsker verden og når de opplever vanskelige følelser.
- Være sammen. Det vektlegges viktigheten av at foreldrene lærer barna sine å utforske følelser. Dette kan kun læres i en relasjon, og er viktig for at barna utvikler trygg tilknytning.
- Veien til trygghet. Her ser programmet på hvordan foreldrenes psykologiske og følelsesmessige tilgjengelighet for barnet påvirker barnets formidling av følelser og behov.
- Når det kjennes vanskelig å være foreldre. Her fokuseres det på å forsøke å finne balansen mellom det å være en tydelig og samtidig god forelder. Dette er spesielt nyttig for foreldre som har barn som viser mye sinne og aggresjon, barn som opplever å være ute av kontroll, eller barn som er i risiko for å utvikle slike vansker.
- Betydningen av reparasjon i relasjoner. Foreldre gis mulighet til å utforske hvordan vi forstår at det underliggende budskapet i et sterkt følelsesuttrykk er: Jeg trenger deg og jeg vet ikke hva jeg skal gjøre med det jeg føler» (forts. neste side).

I Færder barneverntjenesten tilbys cos-p kurs av familieveileder både som et individuelt tilpasset opplegg og som et gruppetilbud. Alle familiene som får dette tilbudet har et vedtak fra barneverntjenesten, og det lages en tiltaksplan som beskriver målene for tiltaket. I de individuelle kursene tilbys som oftest observasjon og veiledning hjemme parallelt med kurset eller i etterkant for å implementere prinsippene fra kurset.

Vi har erfaring fra 3 grupper så lang, 2 grupper for førskolebarn, og 1 gruppe for foreldre til ungdommer. Alle i gruppene har både underveis og i sluttevalueringen gitt uttrykk for at det har vært en positiv opplevelse å ha fått dette tilbudet fra barneverntjenesten, og de ønsker å anbefale det til andre foreldre. Aller best har det vært å dele erfaringer med andre og oppleve at en ikke er alene om situasjonen.

Her er noen utsagn fra foreldre som har deltatt i gruppene:

- Lært om hvordan en skal te seg med barn, fint å ha sett seg selv litt utenfra
- Roligere stemning i huset, barnet er roligere og foreldrene er roligere
- Mer selvtillit som foreldre
- Mindre sinneutbrudd hos barnet
- Vi gjør mer gøy sammen hele familien
- Fint å ha fått et nytt språk om barnet
- Gir håp og optimisme.

ABC (Attachment and Biobehavioral Catch-up)

ABC er en intervensjon rettet mot behovene til sped- og småbarn som har opplevd tidlig motgang. Disse barna kan møte på en rekke utfordringer når de former tillitsforhold til foreldre og i å utvikle tilstrekkelige reguleringsstrategier. I samarbeid med RBUP og universitetet i Delaware, er barneverntjenesten i blant annet Færder kommune med på et pilotprosjekt som skal finne ut av om ABC er et egnet veiledningsprogram i norsk barnevern.

Foto: Pexels.com

Intervensjonen er over tid økter og den tar for seg tre primære områder.

1. Hvordan møte barnet på en støttende, omsorgsfull måte når de er opprørte
2. Følge barnets initiativ med glede når de ikke er opprørte
3. Unngå skremmende eller invaderende atferd mot barnet

Foreldreveileder illustrerer disse målene for foreldrene gjennom øyeblikkskommentarer.

Den umiddelbare tilbakemeldingen er nødvendig for å rette oppmerksomheten mot målene. Denne ti-økters treningen blir gitt ukentlig til foreldre i deres eget hjem. Øktene varer i anslagsvis én time og er satt til et tidspunkt der barnet er hjemme og har mulighet til å være tilstede og delta i øktene. Andre i hjemmet (partner, søsken, besteforeldre) er velkomne til å ta del i øktene. Hjemmebesøkene blir tatt opp på video – både for å spilles av for familien og for veiledningens skyld.

PEPTALK Oversikt 2018

DATO	TEMA FOR PEPTALK	ANSVAR
08.01.18	Visste du at kampanjen	Lise Bjørge
15.01.18	Inkludering og mestring – alle lærer	Katrine Sørli/Synne V. Asmyhr
22.01.18	Cannabis videreutdanning	Kristin Stensholt/Elin Skuggedal
29.01.18	To gode eksempler på BTI	Kjell Jensen/Hilde Forsmo
05.02.18	Forventninger fra Christian	Christian Thaulow
12.02.18	Dybdelæring, Oserød	Kjell Jensen
26.02.18	Færder PPT anno 2018	Katrine Sørli
05.03.18	Forventninger fra Kommunaldirektør	Christian Thaulow
12.03.18	Spesialpedagogens arbeid i barnehagene	Inger Johanne Røkenes/Guri Sandholt
19.03.18	NAV	Tone Evensen
09.04.18	Språkarbeidet i barnehage	Bente Barlie/Katrine Ness
16.04.18	Elevstyrte utviklingssamtaler, Vestskogen	Kjell Jensen
23.04.18	Sommerskole - sommerkurs Aktivitetskalender	Hilde Forsmo
07.05.18	Gjestebud - Færderproffene	Hilde Forsmo/Lise Bjørge/Elin Skuggedal
14.05.18	Familievernkontoret	Ida Steinrem
21.05.18	Fri	
28.05.18	Innsatsteam	Elisabeth Petterson
04.06.18	BTI - status	Hilde Forsmo
11.06.18	Glenne	Katrine Sørli
18.06.18	Sommeravslutning	Alle

PLAN FOR UTGIVELSER

Nyhetsbrev i Familiens hus - 2018

NR.	FOKUS TEMA	PORTRETT (FORSLAG)	DATO
#01	RMU	RMU	22.01.18
#02	Barnefattigdom	Hilde Forsmo	19.02.18
#03	Barn og unges fritid	Erik Sørensen	27.03.18
-	Barn og unges medvirkning	Elevrådsledere ungdomsskole	Utsatt
#04	Familie- og foreldreveiledning	Runar Haugan	23.05.18
#05	Eksterne samarbeidspartnere	Bård Bugge/BUPA	25.06.18

Utgivelseplanen kan endre seg underveis, og er kun å regne som et utgangspunkt for utgivelsen av våre nyhetsbrev i 2018. Dersom du har innspill, forslag eller annet du ønsker å ha med i nyhetsbrevet kan du ta kontakt med Hilde Nordberg Forsmo.

Familiens hus

409 14 474

473 92 596

familienshus@faerder.kommune.no

Digital utgave

vil du lese digitalt, skann meg!
PS: på iPhone **bruk kamera**
app'en som QR skanner.

Telefon: 33 39 00 00
postmottak@faerder.kommune.no
www.faerder.kommune.no

Kommune nr.: 0729 | Org.nr 817 263 992

**FÆRDER
KOMMUNE**
– med vind i seilene